

Resnica pa je, da je Avstrija iz dežele divjakov napravila kulturno deželo in da Bošnjaki še nikdar niso toliko dobrot dobili kakor začasa avstrijske okupacije. Ko se je pričela colninska vojna s Srbijo, pisal je „Narod“ in z njim vsi drugi prvaški listi za Srbijo in je naravnost rekel: „Srbija je ponosno impertinentna napad Avstrije na svojo čast odbila...“

O tistih krvoločnih srbskih morilcih, ki so krajša Aleksandra in njegovo soprogo Drago po živinsko umorili, pisal je „Slov. narod“ tako-le: „Čast jim, ker pokazali so, da so vedno pripravljeni, žrtvovati se svoji domovini. Ljudstvo boče od zarotnikov vedno s spoštovanjem govorilo, katerega tudi zaslužijo.“

Torej: krvavi morilci, ki spadajo na vislice, zaslužijo po mnenju prvakov spoštovanje. Lepi namorji! Da sovražijo prvaki našo državo iz vse duše, dokazal je „Slov. narod“ s tem, da je 27. 1. 1906 pisal:

„Srbija mora vstajati v težkem boju, katerega je pričela z Avstro-Ogrsko, temu največjemu sovražniku Jugoslovanov.“

Torej — Avstriji boj, to je geslo prvaške politike. Govorili bodemo prihodnjice o tej stvari. (Pride še).

Novice.

Naš urednik Linhart pred porotniki. Prihodnji ponedeljek, 5. t. m., vrši se pred mariborskimi porotniki glavna razprava proti našemu uredniku dr. Karlu Linhart. Tožitelj je prvaški odvetnik dr. Janko Brejc v Celovcu. Mož toži zaradi žaljenja časti, ki se je baje zgodilo v nekem članku „Stajerca“. Razprava boče velezanimiva. Poročali bodemo natanko o nje.

Naši prvaki gledajo vedno z nekim ponosom na kranjske svoje bratce in nas hočejo v zvezi s Hribar-Suštersičevo gospodo srečne napraviti. Dokazali smo že opetovano, kako veleznanjska in protiaustrijska je kranjska prvaška politika. Treba je tudi omeniti, da je ta kranjska prvaška politika obenem surova in nasilna. To dokazuje dve kazenski razpravi, ki sta se vršili pred kratkem na ljubljanski deželni sodnji. Prvi je bil tožen odvetniški kandidat dr. Žerjav. Mi je kot doktor „akademsko izobražen“, on predstavlja torej pravo cvetko prvaško-kranjske slike in inteligence. Vendar pa je bil tako surov, da je priporočal na nekem shodu, da naj se deželni predsednik barona Schwarza oklofuta. Na pretep je hujskal torej ta surovež in s tem dokazal, da stoji na istem stališču, kakor pobalini v Ljubljani, ki so tujo lastnino pobijali ter uničevali. Za svojo nesramno hujskanje je bil ta dr. Žerjav obsojen na 100 K globe, odnošno 5 dni zapora. Prvaki se delajo vedno za nedolžne ovčice, ali celo njih voditelji hujskajo v nasilje. Sramota! — Druga razprava se je pečala z nekim plakaterjem Antonom Smole. Mož je na cesti iz političnega sovraštva pljunil nekemu podčastniku 27. infanterijskega regimenta v obraz. Prvi sodnik, znani dr. Mohorič, ki je bil svoj čas v Ormužu, je Smoleja vključil temu oprostil. Ali druga sodnja je nesramnega prvaškega hujskača obsodila na en mesec zapora. Pri razpravi je izjavil hauptman Schöbinger, da mu je znanih 24 slučajev, v katerih so bili vojaki od ljubljanskih barab opljuvani. Kaj bi se zgodilo, ako bi opljuvani vojak vzel bajonet in ga zadel hujskaču v prsa? Rekli bi zopet, da so vojaki „morilci“! Kaj so vojaki v Ljubljani sploh storili? Svojo dolžnost kot c. k. vojaki in nič drugega. In zato se jih preganja. Zanimivo je tudi, da se dobi slovenski sodnik, ki opusti človeka, kateremu se je dokazalo, da je vojak brez vzroka v obraz pljunil... In to naj bode prvaška „inteligenca“, slovenska „kultura“! Taki ljudje zahtevajo svojo univerzo! Da se ne smejo imeti!

Kdor se podaja v nevarnost, ta konča tudi v nje, — pravi stari pregovor. Pa še en pregovor: Kdor drugim jago koplje, pade sam vanjo. — Tako se godi kranjskim prvakom. Mešce sem so peljali nesramni bojkot proti kranjski šparksati, tej največji dobrotnici kranjske dežele. Napravili so tudi z raznimi lažmi, da se je došlo mnogo, lahkomišelnih možicov, ki so vzeli svoje vloge iz tega popolnoma varnega zavoda. Šparksa seveda s tem niso mogli uničiti. Ali nekaj drugega se je pričelo goditi. Ljudje so slišali večno prvaško gonjo in nakrat so pričeli jenati svoj denar tudi iz prvaških posojilnic. To

pa zlasti od tistega časa, ko se je zaslila vest, da so prvaške posojilnice 10 milijonov denarja Srbom dale. In zdaj kričijo in jamrajo prvaki, ker se bojijo za svoje posojilnice, ki seveda ne stojijo na tako dobrih nogah, kakor nemške šparksa. V lastne zanjke so se prvaški hujskači vjeli in danes se pač že kesa, da so se pričeli z ognom igrati...

Deželnozborske volitve se bližajo!

V kratkem (koncom maja) se vršijo deželnozborske volitve na Štajerskem.

Zaupniki, na delo!

Volilni imeniki bodo v vsaki občini izloženi približno od 4. do 17. aprila. Tekom teh 14 dni morajo zaupniki svojo dolžnost storiti. Ako kakšni napredni volilec ni v imeniku, naj se takoj zahteva, da se ga sprejme. Ako se nahaja kakšni nasprotnik v imeniku, ki nima pravice voliti, naj se takoj zahteva, da se ga črta.

Volilec je: v kmetijskih občinah vsak lastnopravičen, moški občan, ki je bil na dnevno razpisa volitve 24 let star, ki je avstrijski državljani, ki ni zaradi kazenskih zadev izključen od volilne pravice, in ki je tekom najmanj 1 leta vsaj 10 K direktnega davka plačeval. Pri osebno-dohodninskemu davku pa mora plačati najmanj 20 K, ako hoče biti volilec.

V splošnem razredu so vsi oni volilci, ki ne volijo v nobenem drugem razredu, ki so pa tudi vsaj eno leto v občini, v kateri bivajo, stanovali.

Zaupniki, ne pustite se od prvakov zapeljati! Vsi na delo, da z maga napredna misel.

Kmet za kmeta!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Okrajni zastop ptujski je pač dokaz tako vzornega dela naprednega gospodarstva, da mora to tudi največji nasprotnik priznati. V kratki dobi svojega poslovanja je napredni odbor izvršil naravnost velikansko delo na vseh poljih. Razlika med sedanjim naprednim gospodarstvom in nekdanjim nastopanjem prvaških zastopnikov je očitna. Prvacom se je šlo pač več za osebno korist in za politično moč, nego za gospodarsko delo. Zato so zadnjo tudi popolnoma zanemarili. Naprednjaki z neumornim g. Ornigom na čelu pa se niso brigali v zastopu za strankarske razlike, temveč so imeli le en cilj pred sabo: pomagati, koristiti prebivalstvu ptujškega okraja... Da se je naprednemu zastopu ta namen tudi v veliki meri posrečil, tega menda ni treba posebej označiti in dokazovati. Omenimo le še enkrat, da je to tudi knez in škof lavantinski dr. Napotnik jayno ob otvoritvi nove Okičeve ceste priznal. Knezoškof Napotnik se je g. Ornigu in naprednemu zastopu naravnost zahvalil za njih trud in za njih ljudstvu tako koristno delo! In tako tudi drugi. Celotno vrsto voditeljev prvaštva bi lahko omenili, ki so naravnost hvalili vzorno gospodarstvo naprednega zastopa. Sicer pa tega treba ni; kajti ljudstvo samo vidi in čuti dobroto naprednega gospodarstva, ljudstvo samo je zadovoljno s tem gospodarstvom... Zato pa je tembolj žalostno, ako prihajajo zakotni prvaški listi in pričenjajo metati blato na napredni zastop. Navadna laž in navadno obrekovanje jim je pri temu dobro došlo. Ker proti naprednemu zastopu nimajo ničesar stvarnega povedati, zato lažejo in obrekujejo. Na te laži se seveda nikdo ne bode oziral. Kajti kmetje vedo prav dobro, da prvaki sploh niso ničesar storili in da bi prišli radi na krnilo zopet tisti gospodje, kateri so imeli okrajni zastop za molzno kravo... Najbolj očitajo lažnivi nasprotniki naprednemu zastopu, da je ta moral okrajne doklade od 30 na 40% zvišati. Res se je to zvišanje zgodilo; ali kdo je kriv? Edino prejšnjo prvaško gospodarstvo. Ko so naprednjaki v okrajnem zastopu zmagali, prevzeli so od prvakov 22.150 kron dolga. Te prvaške dolgeve bi se dalo sicer na ta način poplačati, da bi se vzelo posojilo. Ali potem bi bilo še slabše. Zato je okrajni zastop

raje zvišanje doklad za 10% sklenil. Ko bi bilo prejšnjo prvaško gospodarstvo res tako „vzorno“, potem bi se ne zapustilo nikakršnega dolga; to pa posebno zato ne, ker prvaki sploh niso ničesar storili, kakor da so Brenčičem za les lepe račune plačevali. Koliko cest so prvaki naredili, kaj so glede živinoreje storili? Nič, nič, nič! In vendar so še zapustili čez 22.000 kron dolga. Ako treba, bodemo javnosti še natanko o tej stvari govorili... Prva naloga naprednega okrajnega zastopa je bila torej ta, da je prvaki dolg poplačal; in storil je to tudi leta 1905. Edino zato je moral doklade za 10% zvišati. Tudi zdaj so zahteve na okrajni zastop vedno večje. Ali naprednjaki nočejo in ne bodo doklad zvišali. S sredstvi, ki so zastopu na razpolago, pa se stori vse, kar je mogoče. Za danes ne bodemo popisavali dela naprednega okrajnega zastopa. Omenimo le par točk: Že v začetku l. 1905 je skušal napredni zastop okrajno cesto II. vrste Kolarija—Krapina z ozirom na veliki promet uvrstiti med okrajne ceste I. vrste. Potem je prišla na vrsto važna cesta Maribor—Ptuj—Zavrč, ki se je l. 1906 tudi med ceste I. razreda uvrstila. S to povzdigo cest v I. razred se je dobilo subvencije (podpore) i. s. za proce in vzdrževanje mostov in vodotokov polovico, za cestarje 1 tretino. To le en dokaz. G. Ornig je tudi povzročil sklep deželnega zbora glede subvencioniranja, ki bo dekraju mnogo koristil. Tako bode vsled Ornigovega dela okrajni zastop za dela na okrajnih cestah I. in II. razreda najmanj 30.000 K podpore od dežele dobival. Emdako se je tudi še druge subvencije dobivalo. Istotako je napredni zastop na polju šolstva, živinoreje itd. vedno in povsod svojo dolžnost storil. Te zasluge g. Orniga in njegovih sodelavcev ne more očrtni nobena laž. Zato gledamo popolnoma mirno na prihodnje volitve. Z lažniki v prvaških listih se pa ne bodemo prepirali...

„Quadrathaxen“, — kdo ve, kaj je to?

Večinoma se tega lepoglasnega izraza ne pozna. Ali kdor govori nemško z ljudstvom, ta bode večkrat opazil edneake izraze. „Haxen“, to je domači izraz za „nogo“. In „Quadrathaxen“, no, to so pač večje, obširnejše noge... Na nogo stopiti, to tudi ni nič posebnega ali svet pretresujočega. Napoleon je stopil celo rimskemu papežu na nogo in prišel vkljub temu v nebesa. Malo je ljudi, katerim se ni nikdo na nogo stopil. Neprijetna je stvar le tedaj, ako ima človek kurja očesa... Ali pustimo to in povejmo našim čitateljem nekaj novega: ako se stopi slučajno človeku na nogo, ali pa ako se reče komu, da ima „Quadrathaxen“, potem smatrajo to slovenski prvaki za krvavo žalitev. Brez šale! Pri znanih septemberskih izgedih lanskega leta bil je tudi študent Janezek Volčič navzoč. Fant je precej dolg, kakor srednja fiziološka. Noge tudi nima takšne kakor frajlice. In zato ni čuda, da mu je v množici neki policaj na nogo stopil. Študentek so bili, zato razburjeni in so pričeli kričati. In potem je dotični stražnik List baje dejal: „Auf ihre Quadrathaxen werden wir auch noch aufpassen.“ Študent se je postavil kot fant na štelungi in je šel tožiti. Zagovarjal ga je znani sinko trboveljske „slovenske mamic“ dr. Dimnik; fant ni neumen in ne sliši plank žvižgati. Tudi trave ne sliši rasti in vendar, vendar je bil toženi stražnik oproščen. Zastopal je stražnika g. dr. Plachki. Oj ti presnete „Quadrathaxen“ ti! Morda imata tožitelj in dr. Dimnik zdaj tudi še „Quadrathaxen“...

Povest o bradi. Pri obravnavi proti stražniku Listu zaradi „Quadrathaxen“ izpovedal je tudi kot tožiteljeva priča neki prvaški zagriženec Weiksl. Kot priča je moral seveda popisati toženega stražnika. In rekel je najprve, da je imel dotični stražnik črno, močno brado. Čez nekaj tednov je bil mož zopet zaslišan in je rekel, da brada ni bila črna, temveč rudeča. In pozneje je bil zopet zaslišan in rekel, da brada ni bila ravno rudeča, ampak „blond“; tudi ni bila več „krepka“ (dicht), temveč slabejša... Oj ti brada! Najprve si bila črna, potem rudeča, potem „blond“... Vse to se je izpovedalo pod prisego! Oj ti brada, ti hudobna brada!... Ako pošteni človek nekaj pod prisego trdi, potem mora biti to resnica. In resnica ostane nespremenjena za danes, jutri, in tudi za 100 let pozneje! Brada je črna, rudeča ali „blond“, ali

da bi bila danes črna, jutri rudeča in pojutrajnem "blond", to pa ne gre, pa če pomaga pravkom tudi tisoč hudičev... Kakšna je bila torej brada, gospod Weiksl?... Veleučeni dr. Dimnik si je znal sicer pomagati. Rekli je, da priča Weiksl ne razume češćine in da je vsled tega (ker je bil v Pragi zaslišan) zamenjal izraze "črni" in "crveny" (rdeči). Ali dr. Plachki je pravilno odgovoril: ako Weiksel ni razumel češćine, potem naj bi izpovedal v drugem jeziku. Sodnija vendar ni zato tukaj, da bi se tam nganjalo narodnostne neumnosti... Povest o bradi nam daje veliko misliti. Morda se bomo v kratkem pomenili o temu, kako se prisega in kako nastopajo prvaki pred sodnijo...

Hmm! Preteklo nedeljo so imeli pri Grahurju na Hajdini neki shod, h kateremu je dospel tudi nadečitelj Ogorelec iz sv. Barbare. Med shodom se je nekemu brezvestnežu dopadlo, prerezati pneumatiko Ogorelečevega kolesa. Zločinec je pač mislil, da ima kolo kakšnega "nemčurja" pred seboj. Čudno, da se ravno v Hajdini toliko surovosti zgodi. Enkrat se ljudi napada, potem se mlado drevje poreže, nadalje se reže cevi biciklov itd. itd. Ali so to plodovi vzgoje politikujočih duhovnikov? Hajdinski gospod kaplan, povejte nam svoje mnenje o tej zadevi!

Ptujski kinematograf je tudi v svojih zadnjih programih dokazal, da drži več, kakor obljubuje. Naravnost veselje je, videti krasne žive slike, ki nam jih predstavlja ta lepi bioskop. M. dr. predstavljaj je bioskop zdaj drugi oddelek slik iz potresa v Mesini. Priporočamo vsem prijateljem lepe umetnosti obisk tega velezanimivega kinematografa. Cene so tako nizke, da si vsakdo to lahko privoščiti. Predstave so vsak dan ob 8. uri zvečer. V nedeljah in praznikih pa se vršijo predstave ob 3., pol 5., 6. in 8. uri zvečer.

Požarna bramba v Ptuju imela je na Jožefovo svoj letni občni zbor. Po prečitaniu zanimivega poročila so se izvršile volitve. Izvoljeni so bili: za hauptmana g. Joh. Steudte senior, za njegovega namestnika g. Jos. Pirich, za cugsfirerja gg. Paul Pirich in Joh. Steudte junior, za zengwarta g. Kukovec, za rotfirerje gg. Reisinger, Koss, Dasch, Nikola, Kodella in Fürtner. Zbor je dokazal, da požarna bramba svojo dolžnost vedno in povsod izpolnjuje ter da tudi pod vodstvom g. Steudteja prav lepo napreduje.

20 let je g. podžupan Joh. Steudte že hauptman ptujske požarne brambe. V dolgi tej dobi pridobil se je ljubezen svojih požarniških tovarišev v polni meri. Čast vrlenu možu!

Velika razstrelba. V Slov. Bistrici se je vršila grozovita razstrelba smodnika. Vzrok nesreče se doslej še ne da natanko razjasniti. V zalogi smodnika g. Stigerja sta, delala delovodja g. Jeglitsch in učenec Ogrizek. Pripravljala sta smodnik (pulver) za prodajo. Delovodja se je odstranil, ko zadoni nakrat velikanski strel. Domneva se, da je učenec premočno vrata zaprl in da se je smodnik vsled sunka vnel. Na vsak način se je vršila velika razstrelba, katere posledice se bile naravnost grozne. Učenec je bil takoj ubit in kosi njegovega telesa so ležali raztrešeni po razvalinah. Istotako sta bila dva konja raztrgana in ubita. Več drugih oseb je bilo ranjenih. Na mestu zaloge so razvaline. Sosedno zidovje kaže nevarne šprajne. Več kot eno uro daleč se je čutilo posledice razstrelbe. V vseh ulicah so šipe popokale. Požarna bramba je zabranila, da bi se vnel požar in razstrelil tudi zalogo bencina. skupne škode je nad 50.000 K, od katerih trpi splošno obžalovani g. Stiger sam 40.000 K. Ljudstvo je bilo vsled razstrelbe zelo preplašeno. Nekateri žene so celo kričale, da so — Srbi prišli. Hvala Bogu, da ni zahtevala grozovita nesreča še več človeških žrtev.

Hrvatski ubijalci. 19. p. m. peljala sta se gostilničar Belina iz Ivanje in posestnik Habjanec iz Gruška-gore v Krapino. Brez vzroka so neki divjaški Hrvati na cesti pobili Habjaniča na tla, tako da je revež umrl. Belina je pobegnil in si s tem življenje rešil. Voditelja hrvatskih ubijalcev, Antona Klasič iz Jurmaneca, so že zaprli. Upamo, da tudi ostali zločinci ne bodo ušli kazni.

Zlato poroko praznovala sta na Dobrni (Neuhans) zakonska Franz in Josefine Orosel. Obadva sta še hvala Bogu krepka in zdrava. Požarna bramba jima je priredila bakljado. Obilo sreče!

Tatvine. V okolici Radgone se klatijo kurji

tatovi. Tako so te dni posestniku Kotzbecku vse kokoši ukradli. Sploh se opazuje te tatvine že mesec dni sem. Kokoši odpošljejo tatovi po železnici in jih prodajo. Upati je, da se bode prišlo tem dolgorpstežem na sled.

Grozna nosreča. V Majdičovem mlinu pri Celju je prišla 16 letna hčerka uslužbenca Ellerja v transmisijo. Mašina je nesrečnici obe nogi odtrgala

Mrtvo dete so našli v bližini kemične fabrike pri Celju. Detomorilke še nimajo.

Smrt za kazen. V Celju so psovali pijani fantje vojaka, ki je stal pred magacinom na straži. Metali so tudi kamenje nanj. Končno je vojak bil ranjen in je vsled tega ustrelil. Delavec Drobne je pri temu bil zadet in je umrl.

Umor. Neki 30 letni fant je umoril 11 letno šolarico Marijo Hlebernik v Modriču na Pohorju. Dekletce je nekaj malega podedovalo. Morilec je zbežal na Pohor.

Umorili so zahrbtno še neznani divjaki v okolici sv. Trojice (sl. g.) ob gozdu viničarja Joh. Vesjaka. Viničar zapušča večjo družino. Več oseb se je zaprl, ker se groznega zločina dolžijo.

Železniške nesreče. Kupler Anton Hojnik v Pragerskem je prišel v službi pod vlak. Kolesa so mu odtrgala obe nogi in nekaj prstov roke. — Na kolodvoru v Mariboru je padel in se težko na glavi rani delavec Jakob Serbec.

V menažeriji Berg v Mariboru se je podrla galerija. Ljudstvo se je grozno prestrašilo, ali druge nesreče ni bilo.

Poročno sodišče v Mariboru. 29. p. m. se je imel zagovarjati 33 letni hlapec Miha Levičnik zaradi posilstva. Zvabil je v Ptuju neko 13 letno deklece k sebi in ga onecastil. Brezvestnež je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe z mesečno 1 postom. Zanimivo je, da je bil Levičnik med ptujskimi hlapci eden najbolj pobožnih terciarlov. Ja, pobožnost ne stori vse! — Isti dan se je vršila razprava proti posestnikovemu sinu Janezu Wutte iz slov.-bistriške okolice. V pijanosti je iz same lahkomišelnosti in fantovske razposojenosti zabodel delavca Leskovarja tako močno v vrat, da mu je prodir glavno žilo. Leskovar je bil takoj mrtev. Wutteja pa so obsodili na 3 leta težke ječe. Da bi se vsaj enkrat naša mladina teh surovostij odvadala. Duhovniki, učitelji, storite svojo dolžnost! — Zidar Franc Rižner iz Smolinc je skušal svojo ljubico Pinterič ustreliti, ker mu je ta ljubezen odpovedala. Ranil jo je tudi težko in se imel zato pred sodnijo zagovarjati. Razprava se je pa preložila, ker se je Rižner tudi v zaporu hotel usmrtiti in je baje duševno bolan. — V Lotringu na Nemškem je okradel rudar Franc Strelec svojim delavskim tovarišem skoraj 1.600 markov. Potem je pobegnil in zapravil denar. Sedel bode zato 5 let v težki ječi. — Poročali smo svoj čas o roparskem napadu v Stojnicah pri Ptuju. Poštni uslužbenec Sorec je nesil brzojavko v Ankenstein. Proti 8. uri zvečer je šel proti Ptjuji. V bližini Stonje ga je napadel kočar Kranjc, ga vrgel v jarek in mu oropal 4 K. Zato je bil Kranjc obsojen na 4 leta težke ječe.

Iz Koroškega.

Koroška — napredna! Volilni izid naj bi bil že kakoršen koli; — eno se lahko s ponosom in veseljem pripiše: lepa Koroška je ostala napredna. Volitve so dokazale, da je večina prebivalcev naprednega mišljenja. Za napredne kandidate je bilo namreč oddanih po celem Koroškem (pri prvi volitvi splošnega razreda) 18.376 glasov. Združeni nemški in slovenski klerikalci so dobili skupaj samo 16.003 glasov, socialisti pa 10.414 glasov. Velika večina koroškega prebivalstva je in ostane torej naprednega mišljenja. Čast naprednjakom!

Deželnozborske volitve na Koroškem so se vršile v znamenju najhujše vojske. Agitacija od vseh strani je bila velika. Ali medtem ko so se naprednjaki držali vedno poštenosti, nastopali so klerikalci kot besni fanatiki, ki bi, ako mogoče, porabili tudi strup in bodalo proti kmetom. Klerikalna brezvestnost se kaže zlasti v tem, da so se zvezali nemški in slovenski črnuhi, da bi združeno premagali naprednjake. Tista Grafenauerjeva stranka, ki vedno pridiguje strupeni boj proti nemstvu, združila se je torej z nemškimi klerikalci in

prvaški orgljar Grafenauer sam je vpizarjal celo nemške shode... Narobi svet! Ali vse to prvaški in klerikalni bandi ni dosti pomagalo. Volitve so v splošnem dokazale, da ima večina Korošcev še srce na pravem mestu. — Dne 24. marca so se vršile vse volitve iz splošnega volilnega razreda. Uspeh volitev je bil, da so bile v vseh 4 volilnih okrajih potrebne ožje volitve. Razmerje glasov je bilo sledeče: 1. volilni okraj: dr. G. pl. Metnitz (naprednjak) 4.919 glasov; Grafenauer (klerikalec) 5.099; Lukas (soc. dem.) 2.576 glasov. — 2. volilni okraj: F. Grössbauer (beli) 4.768, Tatschl (črni) 4.546, Riese (rdeči) 2956 glasov. — 3. volilni okraj: Brugger (beli) 3.261; Turk (slov. črni) 1.238; Eich (rdeči) 3.102, Kaufmann (črni) 587 glasov. — 4. volilni okraj: dr. O. Steinwender (beli) 5.428; Hofer (črni) 4.533; Gabriel (rdeči) 1785 glasov. — V vseh štirih okrajih je bila torej potrebna ožja volitev. Le-ta se je vršila 27. marca in je končala **z zmago naprednjakov**. Kandidat Brugger je sicer odstopil, češ da noče biti izvoljen s klerikalnimi glasovi; zato je bil izvoljen socialist Eich. V vseh 3 drugih okrajih so prodrli naprednjaki i. s. so dobili: 1. Dr. pl. Metnitz 7.783 glasov (Grafenauer le 6.050 glasov). 2. F. Grössbauer 6.869 glasov (črni Tatschl le 1.249 glasov). 3. Dr. Steinwender 6.178 glasov, črni Hofer le 392 glasov. — Izvoljeni so torej trije naprednjaki in en socialistni demokrat. — Volitev v kmetijskih občinah se je vršila v ponedeljek 29. t. m. Tudi volitve iz kmetijskih občin so končale z lepo zmago naprednjakov. Izvoljeni je bilo namreč 11 nemško-naprednih kandidatov, 2 nemška in 2 slovenska klerikalca. Kmetje so torej dokazali, da ne sedijo več na črne limanice in da hočejo deželni zbor obraniti pred nazadnjaško škodljivo politiko. Izid volitev kmetijskih skupin v posameznih okrajih je sledeči: 1. Okraja Celovec okolica in Borovlje: Franc Kirschner (beli) 1.370 glasov, Anton Wieser (beli) 1.359, Freithofnig (črni nemški) 724, Struckl (črni slov.) 722 glasov. Izvoljena sta torej naprednjaka Kirschner in Wieser. 2. Okraja Feldkirchen: Huber (beli) 488, Freithofnig (črni) 287 glasov. Izvoljen torej naprednjak Huber. 3. Okraja St. Veit in Eberstein: Pirker (beli) 477, Kassl (črni) 68 glasov. Izvoljen torej naprednjak Pirker. 4. Okraja Friesach, Althofen, Gork: Hönlinger (beli) 528, Gruber (črni) 168 glasov. Izvoljen torej naprednjak Hönlinger. 5. Okraja Velikovec in Eberndorf: Rösch (beli) 523 glasov, Ellersdorfer (črni) 748 glasov. Izvoljen torej klerikalec Ellersdorfer. 6. Okraja Plajburg in Zel. Kaplja: Pristout (beli kandidat za šteti) 277, Grafenauer 877 glasov. Izvoljen torej oglar Grafenauer. 7. Okraja Wolfsberg, St. Leonhard in St. Paul: Domaingo (beli) 741 glasov; Krampl (črni) 1.420, Walcher (črni) 1.364 glasov. Izvoljena torej klerikalec Walcher in Krampl. 8. Okraja Beljak, Paternion in Rožek: Breitegger (beli) 1.164, Gailer (beli) 1.096, Hernler (nemško-črni) 850 in Vospernik (slov. črni) 774 glasov. Izvoljena sta naprednjaka Breitegger in Gailer. 9. Okraja Trbiž in Arnoldstein: Michor (beli) 388, Skrbina (slov. črni) 221 glasov. Torej je izvoljen naprednjak Michor. 10. Okraja Kotschach in St. Mohor: dr. Waldner (beli) 776, Kofler (črni) 557 glasov. Izvoljen torej naprednjak dr. Waldner. 11. Okraja Spital, Graifenburg in Winklern: Kapeller (beli) 793, Weiss (črni) 764 glasov. Izvoljen torej naprednjak Kapeller. 12. Okraja Gmünd, Milstatt in zgornja Belaj: Hans Hofer (beli) 709, Hofer (črni) 479 glasov. Izvoljen torej naprednjak Hans Hofer. Kmetje so torej z mogočnim številom svojih glasov dokazali, da ostanejo naprednega mišljenja. Celomonsignore Weiss, vodja koroških črnuhov, je grozovito propadel. Čast naprednim kmetiskim volilem!

Slovenski prvaki v Rožni dolini imajo veliko smole in človeku bi se skoraj smililo. Opozarjamo le na velikanski škandal, ki se je vršil svoj čas v sv. Jakobu in ki še danes ni popolnoma pojasnjen. Zdaj se nam pa še iz Rožek a poroča sledeče zanimive novice: Kakor smo izvedli iz zanesljivega vira, napravilo se je naznanilo zaradi veleizdaje proti tajniku

celo e to igalo. ečina e 24. a vo- bile litve. kraj: asov; dem.) Bauer (deči) (beli) (deči) e. vo- 428; asov. rebna in je ugger jen s ialist drli e. pl.) glatshel e gla- jeni en kmet- Tudi zma- nam- mška j do- ce in jško kupin a Ce- (beli) Freit- slov.) red- Okraj (črni) njak Piker ljen Okraji 528, torej a Ve- lasov, torej Okraja ididat z vo- Okraji aingo alcher kle- Okraji (beli) mško- lasov. Brei- iz in (slov. red- n Sv. (črni) njak nburg (črni) njak att in (črni) njak o nimio na- vodja Čast

tukajšne prvaško-klerikalne občine Ferd. Prežana u. Državno pravništvo zasleduje torej tega slovenskega voditelja zaradi voleizdajalstva. Vsed tega ga je okrajno glavarstvo tudi odstavilo od njegove službe. Nadalje smo izvedli, da se je naredilo proti našemu prvaškemu županu Jožeku Paul v Dolinčah naznanilo zaradi zapeljavanja k tatvini cemen- ta. Tudi se vrši preiskava zaradi zapeljavanja h krivemu pričevanju. V kratkem doživeli bomo torej prav zanimive novice. Župan obtožen zaradi zapeljavanja h krivi prisegi in k tatvini, tajnik pa zaradi voleizdaje; — pač lepe prvaške razmere... Pri tej priložnosti omeniti moramo še neko sodnijsko razpravo, ki se je vršila pred kratkem. Neki napredni občinski odbornik je namreč dejal, da toliko časa ne bode prišel k odborovim sejam, dokler se „purgermajster“ ne bode opral umazanih očitaj, ki se jih je nanj metalo. Te besede je porabil župan in tožil dotičnega odbornika zaradi žaljenja časti. Ali razprava je končala s tem, da je bil obtoženec oproščen. Slavni prvaški župan se je torej grozovito blamiral in še vedno ni opran umazanih očitaj. Sicer pa ga tudi že zapuščajo njegovi prijateljski. Tako je n. pr. znani prvaški Rozman kar izginil; noč ga je v glavnem in zapustil je precej dolga. Ljudje pravijo, da je šel Rozman kot prostovelec k Srbom. Mi njegovim prijateljem le čestitamo. Vrč gre toliko časa k studencu, dokler se ne razbije. Famosnega tajnika Prežana je usoda že dosegla, in kmalu mu bode po Božji volji tudi njegov gospodar in zapovednik sledil. Ob koncu čestitamo še našim slovensko-klerikalnim volilecem za njih zastopnike. Le-ti so pokazali, kakšna je prvaška čast! Na ta način bodejo tudi tukaj ljudje polagoma sprevideli. To se je vidlo že pri sedanjih deželnozborskih volitvah, v katerih je dobil naprednjak Brugger 78, črni klerikalec Turk pa le 42 glasov. Le tako naprej, voleizdajalski prvaki, in kmalu vas bode koroško ljudstvo z mokro cunjjo čez Karavanke pognalo!

Celovec je baje mesto, v katerem hočejo gerski hujskači kar gospodariti. Človek bi torej mislil, da imajo prvaki v tem mestu kakšno moč. Ali temu ni tako. Pri zadnjih volitvah (v splošnem razredu) so dobili: naprednjak Metnitz 1745, prvaški Grafenauer 275, socialist Lukas pa 480 glasov. Prvaki imajo torej v Celovcu komaj 1 devetino, komaj deveti del glasov za sabo. Skrijte se torej, prvaki!...

Napredni poslanci na delu. V državni zbor- ni so stali napredni poslanci že zopet razne velevažne gospodske predloge. Omenimo za sedaj le sledeče: 1. Predlog glede prepovedi paše v Henckeljevih posestvih. — 2. Govor posl. Dob- bernig glede želj koroških prebivalcev z ozirom na nove železnice (Rottenmannska, Taverska železnica, vzhodna železnica, lokalna železnica ob Sincčevsi v Velikovec, nadaljevanje železnice v Gailtalu itd.). — 3. Predlog posl. Nagele glede vzdržanja prometa na železnici Treibach- Lamsdorf. — 4. Predlog posl. Nagele, Piker itd. glede davčne prostosti hipotечно obremenjene posesti in zemlje. V tem predlogu zahtevajo napredni poslanci, da naj se vzame ozir na dolgo- vosestnost, kadar se predpisuje zemljiški da- vek. — Tako delajo napredni poslanci. Prvaki pa se pripravajo edino za straniščne napise.

Glede železnice Sincčavas-Velikovec so stali- vi napredni poslanci Nagele itd. v državni zbor- ni sledeči predlog: — „Vlado se opozarja, da naj predloži čimprej postavni načrt glede zasi- gurjenja lokalne železnice Sincčavas-Velikovec s tem, da dovoli državno jamstvo obrestni za one stroške, ki presegajo doneske interesentov in deželne“. — Upajmo, da bode imelo pridno na- predno delo tudi povoljne uspehe!

Obsojeni prvaški suroveži. Iz Velikovec a se nam poroča: 7. pr. m. bil je v sv. Nikolaju prvaško-klerikalni shod, katerega se je udeležil tudi graščinski oskrbnik. Le-ta je sicer rojen slovenec, ali on je vendar skozinskož napred- njak in se ne da privleči na farovške limanice. Zato ga črnuhi tudi grozovito sovražijo in bi ga najraje živega požrli. Dotični dan sta ga tudi brata Burger v gostilni napadla in ranila. Obadva fan- talina Burger sta namreč vročekrvna klerikalca, čeprav o politiki toliko razumeta, kakor žaba o muziki. Za svoj survi napad pa sta bila obso- jena vsak na 3 dni zapor, plačilo 100 kron za

bolečine in 30 K za poškodovano obleko ter vseh sodnijskih stroškov. Tudi morata plačati kolarskemu mojstru Pistotnigu, katerega sta tudi ranila, 20 K za bolečine. Sram naj bode prvaške suroveže, ki bi celo kri prelivali za svoje politične lumparije. Fej!

Po svetu.

Železniška nesreča. Pri Reki (Fiume) je ponesrečil zagrebški vlak. Raztrgal se je namreč na dva dela; potem je padel zadnji del vlaka na prvega. 22 vagonov je popolnoma razbitih, 6 oseb je bilo takoj mrtvih, več oseb pa ranje- nih. Pod kosami vozov leži baje še več mrtvih.

V zrak spustili so neznani zlikovci poslopje nove opere v Bostonu (Amerika). Poslopje je kostalo več milijonov denarja. Pravijo, da so to stavkujoči delavci iz maščevanja storili.

Velike nemire so povzročili stavkujoči v Meru (Francoskem). Oplenili so hišo fabrikanta. Vojaki so napravili red.

Zanemarjeno delo pri oskrbovanju travnikov.

Mnogi sicer pogostoma prav pridni in dobri gospodarji, ki sicer skrbijo za svoje senožeči in se tudi trudijo zanje, vrše na svojih travnikih neko delo prav površno, namreč zatiranje travniškega plevela. Kaj je plevel? Vse, kar rase tam, kje tega nečemo imeti ali ne potrebujemo, kar slabša in zmanjšuje pridelek zemljišča, ki smo ga določili v posebne svrhe. Marsiktere drugače dosti vredne rastline, ki se posebej še celo sejejo in negujejo (opozarjam le na razna zdravilna zelišča), so na travniku plevel, dočim so sicer dobre travniške rastline na njivi plevel, ki se ga težko znebimo in ga težko ugonobimo med setvijo. Na njivah zatiramo plevelne rastline z dobrim oskrbovanjem polja, s čistim semenjem itd. Teže se iztreblja plevel na travnikih in pašnikih, zlasti takrat, če so se plevelne rastline že zelo razmnožile.

Da bi plevel cel nič ne prišel na travnik, temu se ni mogoče ubraniti. Veter in voda donašata vedno dosti plevelnega semena na senožeči, ptice in živali ga raztrošajo ali pa ga puščajo na travniku in pašniku v svojem blatu. Travnika zemlja pa ga ima v sebi precejšnje zaklad, ki čaka dolga leta na to, da mu dajo goličave in druge okolnosti ugodno priliko, da se more razvijati.

Pa tudi kmetovalec sam skrbi z gnojem, z gnojnico in z mešancem za to, da travnik ni čist plevelnih rastlin, ne glede na to, da iz napadne varčnosti mnogo pripomore z nečistim semenjem od tega, da se plevel ne iztrebi, ampak da se semenje plevelnih rastlin vedno nadomešča. S splošno enostranskim in nezadostnim gnojenjem, ki je pri nas v navadi, s pomanjkljivim oskrbovanjem travnikov, z napačnim namakanjem travnikov, pri čemer se ne odstrani nepotrebna vlaga, s prazinami med dragocenimi travniškimi rastlinami se razširjanje travniškega plevela še pospešuje, zlasti tedaj, kadar lepo vreme ugodno vpliva na bujno rast plevelnih rastlin. Nikdo mi ne bo oporekal, da je krma vsled plevelnih rastlin mnogo slabša, da lahko škoduje zdravju živine, da krave molznice dajo manjvredno mleko, da neugodno vpliva na mlečnost krav. Večja pa je škoda za travnik in pašnik sam. Plevelne rastline izsesavajo iz zemlje vsled svoje bujne rasti mnogo redilnih snovi, ki jih torej ne dobe krmske rastline; oropajo dragocene rastline tal, toplote in svetlobe; otežujejo obdelovanje zemlje, namakanje in odvajanje vode ter košnjo, kajti debelostebelne rastline med njimi se le težko suše in začnejo plesniti.

Rastline rajdalke, kakor n. pr. predenica, izsesavajo krmske rastline; druge zopet imajo glivice zajedalk, ki rade napadajo krmske rastline, ali pa so pravcata bivališča živalskih škodljivcev.

Zelo bogato seme olajšuje plevelnim rastlinam v mladosti borbo z dragocenimi krmskimi rastlinami, nagla rast jih brani proti temu, da jih travniške koristne rastline ne zamore, od- pornost korenin in nagla rast pa jih varuje pred vremenskimi nepravilnostmi, ki jih dosti laže prenašajo kakor koristna zelišča. Če kmetovalec ne stori svoje dolžnosti s pravilnim gnojenjem, z

marljivim in temeljitim obdelovanjem z brano in z valjarjem, z namakanjem in z osuševanjem travnikov, z omlajevanjem, predvsem pa z zati- ranjem ničvrednih in škodljivih vsiljivk, tedaj imajo sicer mestni izletniki in letni gostje svoje veselje nad bujno in raznovrstno cvetnimi rastlinami, kmet in njegova živina pa trpi — veliko škodo.

Če je na travniku plevel zelo razširjen, se da pomagati edinole s tem, da ga preorjemo in ga nanovo obsejemo. Zgodaj zrele plevelne rastline pokosimo; tudi mnogokratna košnja plevela mnogo pripomore k temu, da plevel iztrebimo s senožeči, kajti oslabimo mu korenine. Proti enoletnim plevelnim rastlinam pomaga pri deževnem vremenu plevel; če pa ima plevel globoke korenine ali če ima lesnato steblovje, tedaj naj se take plevelne rastline izkoplejo. Če ima plevel čebulo, naj se čebula prereže z močno žico; vsled tega čebula segnijo, plevel pa odmrje. Posebna pozornost naj se obrača na travniške robove, meje, obcestne jarke in robove, grive ob železnicih, trate ob gozdih, puste kraje, plotove itd., kajti to so gnezda živalskih in rastlin- skih škodljivk. Pravočasna košnja ali paša na takih prostorih brani, da razno plevelno seme- nje ne more zoreti in da se plevelne rastline ne širijo dalje. Plevel iz mlatilnic, drob itd. naj se zmečka ali skuha, v kolikor te stvari krmimo, kajti ravno plevelno seme gre neprebravljeno skozi želodec in pride z gnojem zopet na polje in travnik. Kar se ne pokrmi teh reči in more- biti pride na mešanec kup, naj se pokonča z ugašenim apnom. Več pozornosti je sploh treba obračati na mešanec, da seme plevela, ki se vgnezi na mešanec, ne dozori in potem ne pride z gnojem na travnik. Če senožeč pravočasno in večkrat preorjemo, potem je to sploh izključeno. Mnogo pripomore k pospeševanju plevelnih rastlin enostransko in preobilno gnojenje z gnojnico. Kjer se steka tena gnojnica leto za leto na travnik, tam sicer bujno rase kislica in druge rastline, ki jim prija gnojnica, nikakor pa ne dobra trava in tečne metuljnice. Prebogato gno- ienje škoduje prav tako, kakor če nič ne gnojimo ali le enostransko. Na to slednjo je treba posebno paziti zlasti pri gnojenju z umetnimi gnojili, kajti sicer kmetovalec lahko napravi bridke iz- kušnje. Končno še dve opomnji, ki se mi zdita jako važni. Vsak kmetovalec naj bi poznal naj- bolj škodljive in najbolj razširjene plevelne ra- stline že iz ljudske šole; nadalje bi moral biti poučen o razmerah, ki v njih najlaže uspevajo, kakor tudi na kateri način jih je treba zatirati. Tam, kjer ima posameznik dobro voljo iztrebiti iz svojih travnikov plevel, njegovi mejaši pa dr- žijo roke navkriž, naj bi se vpeljal prisilno za- tiranje plevelnih rastlin, tako da bi kot udje celote, to je kmetškega stanu, morali biti tudi v tej točki edini in bi delovali vzajemno drug za drugega.

Krakovžik v „Gosp. Glasniku“.

Gospodarske.

O vzreji mladih pur. Večina perutinarjev noče rediti pur, ker se jim ne posreči, da bi vzredili male purice. Sreča, če jih iz dveh ali treh gnezd zraste dvo- jica. Kaj je torej vzrok temu neuspehu? Tisto, kar pri vzreji fazanov. Divje pure, ki so doma v severni Ame- riki, pa vendar lepo vzredijo svoje mlade, in to v tem mrzlem podneblju; ravno tako vzgoji pri nas fazan na prostem svoje mlade, dasiravno je on doma v toplejših krajih. Nič torej ni boljšega, kakor da damo naravi vso pravico ter prepustimo živalec kolikor mogoče samim sebi. Manj ko človek male pure varuje, lepše bodo pro- spevale in hitreje rase. Imeti morajo seveda dobro kolkjo. Ko so se izvalile, jih je treba imeti kakih pet dni zapre (to se pravi, dokler ne morejo dobro hoditi), potem pa se lahko šesti dan popolnoma prepustijo samim sebi. V teh petih dneh naj se krmijo s trdokuhanimi jajci, ki se jim primešajo na majhne kosce zrezane mlade ko- prive, ali regrat, ali trpotec; tretji dan se jim primeša nekoliko prosa (ne pšena) in pšenice. Sveže vode jim pa seveda ne sme manjkati. Prostor, kjer se zdržujejo purice s kolkjo, naj bo suh in topel ter tako vravna, da si živalec poljubno lahko poišče solnce in senco. Šesti dan potem se spusti vsa družina na prosto, in se- daj se krmijo trikrat na dan z zasirjenim mlekom in s pšenico. Nadalnjih osem dni bodo purice same rade opustile to in ono pičo. Po treh tednih so že tako daleč, da po več dni ne pridejo jest na navadno torišče, da prenočujejo na prostem, da prenašajo najhujše nalive, ne da bi jim le količjak škodovalo. Ne rosa, ne dež in zima, nič ne škoduje mladim puram tako zelo, kakor prevelika človeška skrb. Več mesecev se hranijo $\frac{1}{4}$ dela z zelenjavo, $\frac{1}{4}$ dela pa z žuželkami. Kakor hitro pa jim